TEISINGUMO TEISMO (penktoji kolegija) SPRENDIMAS

2020 m. spalio 15 d.*

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą – Vartotojų apsauga – Mokėjimo paslaugos vidaus rinkoje – Direktyva 2007/64/EB – 45 straipsnis – Direktyva (ES) 2015/2366 – 55 straipsnis – Bendrosios sutarties nutraukimas – Direktyva 2014/17/ES – Vartojimo kredito sutartys dėl gyvenamosios paskirties nekilnojamojo turto – 12 straipsnio 1 dalis, 2 dalies a punktas ir 3 dalis – Siejimas – Grupavimas – Direktyva 2014/92/ES – Mokėjimo sąskaitos – 9–14 straipsniai – Sąskaitos pakeitimas – Pareiga kredito sutartyje nurodytu laikotarpiu pervesti savo pajamas į mokėjimo sąskaitą kredito davėjo įstaigoje už kredito gavėjui suteikiamą asmeninę lengvatą – Pareigos trukmė – Asmeninės lengvatos praradimas tuo atveju, jei sąskaita uždaroma anksčiau“

Byloje C-778/18

dėl *Conseil d'État* (Valstybės Taryba, Prancūzija) 2018 m. gruodžio 5 d. sprendimu, kurį Teisingumo Teismas gavo 2018 m. gruodžio 11 d., pagal SESV 267 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje

Association française des usagers de banques

prieš

Ministre de l'Économie ir des Finances

TEISINGUMO TEISMAS (penktoji kolegija),

kurį sudaro kolegijos pirmininkas E. Regan, teisėjai M. Ilešič, E. Juhász, C. Lycourgos ir I. Jarukaitis (pranešėjas),

generalinis advokatas H. Saugmandsgaard Øe,

posėdžio sekretorė M. Krausenböck, administratorė,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį ir įvykus 2019 m. gruodžio 18 d. posėdžiui,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

– Prancūzijos vyriausybės, atstovaujamos A.-L. Desjonquères, J. Traband, E. Toutain ir D. Colas,

– Čekijos vyriausybės, atstovaujamos M. Smolek, J. Vláčil ir S. Šindelková,

– Europos Komisijos, atstovaujamos D. Triantafyllou ir H. Tserepa-Lacombe,

susipažinęs su 2020 m. vasario 27 d. posėdyje pateikta generalinio advokato išvada,

* Proceso kalba: prancūzų.

priima šį

Sprendimą

1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą pateiktas dėl 2007 m. lapkričio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2007/64/EB dėl mokėjimo paslaugų vidaus rinkoje, iš dalies keičiančios direktyvas 97/7/EB, 2002/65/EB, 2005/60/EB ir 2006/48/EB ir panaikinančios Direktyvą 97/5/EB (OL L 319, 2007, p. 1; klaidų ištaisymas OL L 187, 2009, p. 5), 45 straipsnio, 2014 m. vasario 4 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2014/17/ES dėl vartojimo kredito sutarčių dėl gyvenamosios paskirties nekilnojamojo turto, kuria iš dalies keičiamos direktyvos 2008/48/EB ir 2013/36/ES bei Reglamentas (ES) Nr. 1093/2010 (OL L 60, 2014, p. 34; klaidų ištaisymai OL L 246, 2015, p. 11 ir OL L 166, 2017, p. 82), 12 straipsnio 2 dalies a punkto ir 12 straipsnio 3 dalies, 2014 m. liepos 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2014/92/ES dėl mokesčių, susijusių su mokėjimo sąskaitomis, palyginamumo, mokėjimo sąskaitų perkėlimo ir galimybės naudotis būtiniausias savybes turinčiomis mokėjimo sąskaitomis (OL L 257, 2014, p. 214) 9–14 straipsnių ir 2015 m. lapkričio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos (ES) 2015/2366 dėl mokėjimo paslaugų vidaus rinkoje, kuria iš dalies keičiamos direktyvos 2002/65/EB, 2009/110/EB ir 2013/36/ES bei Reglamentas (ES) Nr. 1093/2010 ir panaikinama Direktyva 2007/64/EB (OL L 337, 2015, p. 35; klaidų ištaisymas OL L 102, 2018, p. 97), 55 straipsnio išaiškinimo.

2 Šis prašymas pateiktas nagrinėjant *Association française des usagers de banques* (Prancūzijos bankų naudotojų asociacija, toliau – AFUB) ir *ministre de l'Économie et des Finances* (ūkio ir finansų ministras, Prancūzija) ginčą dėl dekreto, kuriuo nustatomas laikotarpis, per kurį kredito davėjas gali reikalauti, kad kredito gavėjo darbo užmokestis arba jam prilyginamos pajamos būtų pervedami į konkrečią mokėjimo sąskaitą, teisėtumo.

Teisinis pagrindas

Sąjungos teisė

Direktyva 2007/64

3 Direktyvos 2007/64 29 konstatuojamoje dalyje numatyta:

„Siekiant sudaryti palankesnes sąlygas vartotojų mobilumui, vartotojams turėtų būti suteikta galimybė praėjus metams be mokesčio nutraukti bendrąją sutartį. <…>“

4 Šios direktyvos 45 straipsnio „Bendrosios sutarties nutraukimas“ 1 ir 2 dalyse nustatyta:

„1. Mokėjimo paslaugų vartotojas gali nutraukti bendrąją sutartį bet kuriuo metu, išskyrus atvejus, kai šalys susitaria dėl įspėjimo pateikimo laikotarpio. Šis laikotarpis negali būti ilgesnis nei vienas mėnuo.

2. Nutraukdamas bendrąją sutartį, sudarytą ilgesniam nei 12 mėnesių ar neapibrėžtam laikotarpiui, praėjus 12 mėnesių mokėjimo paslaugų vartotojas nemoka jokių mokesčių. Visais kitais atvejais sutarties nutraukimo mokesčiai turi būti pagrįsti ir atitikti išlaidas.“

Direktyva 2015/2366

5 Nuo 2018 m. sausio 13 d. Direktyva 2007/64 buvo panaikinta Direktyva 2015/2366. Šios direktyvos 62 konstatuojamoji dalis yra išdėstyta taip:

„[S]iekiant sudaryti palankesnes sąlygas klientų judumui, vartotojams turėtų būti suteikta galimybė be mokesčio nutraukti bendrąją sutartį. Tačiau sutarčių, kurias vartotojas nutraukia nepraėjus šešiems mėnesiams nuo jų įsigaliojimo, atveju mokėjimo paslaugų teikėjams turėtų būti leidžiama taikyti mokesčius, atitinkančius sąnaudas, patirtas dėl to, kad vartotojas nutraukė bendrąją sutartį. <…>“

6 Minėtos direktyvos 55 straipsnio „Nutraukimas“, kuriuo pakeistas Direktyvos 2007/64 45 straipsnis, 1 ir 2 dalyse numatyta:

„1. Mokėjimo paslaugų vartotojas gali nutraukti bendrąją sutartį bet kuriuo metu, išskyrus atvejus, kai šalys susitaria dėl pranešimo pateikimo laikotarpio. Tas laikotarpis negali būti ilgesnis nei vienas mėnuo.

2. Nutraukdamas bendrąją sutartį, mokėjimo paslaugų vartotojas nemoka jokių mokesčių, išskyrus atvejus, kai sutartis galiojo trumpiau nei šešis mėnesius. Bendrosios sutarties nutraukimo mokesčiai, jei tokie taikomi, turi būti pagrįsti ir atitikti sąnaudas.“

Direktyva 2014/17

7 Direktyvos 2014/17 15, 24 ir 25 konstatuojamosios dalys suformuluotos taip:

„(15) šios direktyvos tikslas – užtikrinti, kad vartotojams sudarant kredito sutartis dėl nekilnojamojo turto būtų užtikrinta aukšto lygio apsauga. <…>

<…>

(24) <…> Kredito sutarties ir vienos ar kelių kitų finansinių paslaugų arba produktų susiejimas į rinkinius yra vienas iš būdų kreditoriams įvairinti savo pasiūlą ir konkuruoti tarpusavyje su sąlyga, kad tokio rinkinio dalis taip pat galima įsigyti atskirai. Nors kredito sutarčių ir vienos ar daugiau kitų finansinių paslaugų arba produktų susiejimas į rinkinius gali būti naudingas vartotojams, tai gali turėti neigiamos įtakos vartotojų judumui ir jų galimybėms priimti pagrįstus sprendimus [priimti sprendimus turint pakankamai informacijos], nebent tokio rinkinio dalis taip pat galima įsigyti atskirai. Svarbu užkirsti kelią tokiai veiklai, pavyzdžiui, tam tikrų produktų siejimui, dėl kurio vartotojai gali būti įtikinti sudaryti kredito sutartis, kurios nėra jiems naudingos, tačiau neriboti produktų grupavimo, kuris gali būti naudingas vartotojams. Vis dėlto valstybės narės turėtų tęsti mažmeninių finansinių paslaugų rinkų glaudžią stebėseną siekdamos užtikrinti, kad grupavimu nebūtų iškraipomos vartotojų pasirinkimo galimybės ir konkurencija rinkoje;

(25) paprastai siejimas neturėtų būti leidžiamas, nebent finansinės paslaugos arba produkto, kurie siūlomi kartu su kredito sutartimi, nebūtų galima pasiūlyti atskirai, nes jie yra visiškai neatsiejama kredito dalis, pavyzdžiui, garantija užtikrinto sąskaitos lėšų pereikvojimo atveju. Vis dėlto kitais atvejais gali būti pateisinama, kad kreditoriai siūlytų ar parduotų kredito sutartį, susietą su mokėjimo sąskaita, taupomąja sąskaita, investiciniu produktu ar pensijų produktu, pavyzdžiui, tais atvejais, kai lėšos sąskaitoje naudojamos kreditui grąžinti arba yra būtina sąlyga lėšoms sukaupti norint gauti kreditą <…>“

8 Šios direktyvos 1 straipsnyje „Dalykas“ numatyta:

„Šia direktyva nustatomi bendri principai, skirti valstybių narių įstatymų ir kitų teisės aktų tam tikriems aspektams, susijusiems su vartojimo kredito sutartimis, užtikrintomis hipoteka ar kitomis priemonėmis, susijusiomis su gyvenamosios paskirties nekilnojamuoju turtu <…>“

9 Minėtos direktyvos 2 straipsnio „Suderinimo lygis“ 1 dalyje numatyta:

„Šia direktyva valstybėms narėms netrukdoma toliau palikti galioti arba priimti griežtesnių nuostatų, kuriomis siekiama apsaugoti vartotojus su sąlyga, kad tokios nuostatos yra suderinamos su jų įsipareigojimais pagal Sąjungos teisę.“

10 Direktyvos 2014/17 4 straipsnyje „Terminų apibrėžtys“ numatyta:

„Šioje direktyvoje vartojamų terminų apibrėžtys:

<…>

26. siejimas – kredito sutarties siūlymas arba pardavimas pakete kartu su kitais skirtingais finansiniais produktais arba paslaugomis, kai vartotojas negali atskirai sudaryti kredito sutarties;

27. grupavimas – kredito sutarties siūlymas arba pardavimas pakete kartu su kitais atskirais finansiniais produktais arba paslaugomis, kai kredito sutartį taip pat galima su vartotoju sudaryti atskirai, tačiau nebūtinai tomis pačiomis sąlygomis nei siūloma sugrupuojant su papildomomis paslaugomis;

<…>“

11 Šios direktyvos 4 skyriuje „Informavimas ir praktika prieš sudarant kredito sutartį“ esančiame 12 straipsnyje „Siejimas ir grupavimas“ nustatyta:

„1. Valstybės narės leidžia vykdyti grupavimą, bet draudžia vykdyti siejimą.

2. Nepaisant 1 dalies, valstybės narės gali nustatyti, kad kreditoriai gali reikalauti, jog vartotojas, vartotojo šeimos narys arba artimas giminaitis:

a) atidarytų arba išlaikytų mokėjimo arba taupomąją sąskaitą, kai vienintelis tokios sąskaitos tikslas yra kaupti kapitalą siekiant grąžinti kreditą, aptarnauti kreditą [siekiant grąžinti kreditą ir sumokėti palūkanas] arba sutelkti lėšas kreditui gauti arba suteikti papildomą garantiją kreditoriui mokėjimo įsipareigojimų nevykdymo atveju;

<…>

3. Nepaisant 1 dalies, valstybės narės gali leisti vykdyti siejimą, kai kreditorius gali savo kompetentingai valdžios institucijai įrodyti, kad susieti produktai arba produktų kategorijos, siūlomi panašiomis sąlygomis vieni kitų atžvilgiu, kurių negalima įsigyti atskirai, suteikia akivaizdžios naudos vartotojams, deramai atsižvelgiant į atitinkamų siūlomų produktų prieinamumą ir kainas rinkoje. Ši dalis taikoma tik naujiems produktams, kuriais prekiaujama po 2014 m. kovo 20 d.

<…>“

Direktyva 2014/92

12 Direktyvos 2014/92 9 ir 12 konstatuojamosios dalys suformuluotos taip:

„(9) siekiant prisidėti prie veiksmingo ir sklandaus finansinio judumo ilguoju laikotarpiu, itin svarbu nustatyti vienodas taisykles siekiant išspręsti nedidelio klientų judumo problemą, visų pirma <…> skatinti mokėjimo sąskaitų perkėlimą <…>

<…>

(12) <…> Visos šios direktyvos nuostatos turėtų būti susijusios su mokėjimo sąskaitomis, kuriomis naudodamiesi vartotojai gali atlikti šias operacijas: įnešti lėšų, išsiimti grynųjų pinigų ir vykdyti mokėjimo trečiosioms šalims operacijas bei priimti trečiųjų šalių vykdomas mokėjimo operacijas, įskaitant kredito pervedimų vykdymą. Todėl į jos taikymo sritį neturėtų patekti sąskaitos, kurių funkcijos yra labiau ribotos. Pavyzdžiui, į šios direktyvos taikymo sritį iš esmės neturėtų patekti tokios sąskaitos kaip antai <…> einamosios sąskaitos, kurios gali būti naudojamos tik hipotekos kreditams grąžinti [*current account mortgages*] <…>. Vis dėlto jei tos sąskaitos būtų naudojamos kasdienėms mokėjimo operacijoms ir jos turėtų visas prieš tai išvardytas funkcijas, jos patektų į šios direktyvos taikymo sritį. <…>“

13 Šios direktyvos 2 straipsnyje „Terminų apibrėžtys“ nustatyta:

„Šioje direktyvoje vartojamų terminų apibrėžtys:

<…>

15. [M]okesčiai – visi mokesčiai ir sankcijos, jei jų yra, kuriuos vartotojas turi mokėti mokėjimo paslaugų teikėjui už su mokėjimo sąskaita susijusias paslaugas, arba kurie yra susiję su šiomis paslaugomis;

<…>“

14 Pagal minėtos direktyvos 9 straipsnį „Sąskaitos perkėlimo paslaugos teikimas“ valstybės narės įpareigojamos užtikrinti, kad mokėjimo paslaugų teikėjai teiktų sąskaitų perkėlimo paslaugą visiems vartotojams, kurie atitinkamos valstybės narės teritorijoje esančio mokėjimo paslaugų teikėjo įstaigoje atidaro arba turi mokėjimo sąskaitas.

15 Direktyvos 2014/92 10 straipsnyje „Sąskaitos perkėlimo paslauga“ nustatyta tvarka, kurią turi taikyti paslaugų teikėjai, vykdydami vartotojų prašymus perkelti sąskaitas.

16 Pagal šios direktyvos 11 straipsnį „Palankesnių sąlygų vartotojams sudarymas atidarant tarpvalstybinę sąskaitą“ valstybės narės įpareigojamos palengvinti tarpvalstybinių sąskaitų atidarymą ir nustato šio atidarymo tvarką.

17 Minėtos direktyvos 12 straipsnio „Su sąskaitos perkėlimo paslauga susiję mokesčiai“ 3 ir 4 dalyse nustatyta:

„3. Valstybės narės užtikrina, kad mokesčiai, jei jų yra, kuriuos perduodantysis paslaugų teikėjas taiko vartotojui už jame turimos mokėjimo sąskaitos sutarties nutraukimą, būtų nustatyti pagal [Direktyvos 2007/64] 45 straipsnio 2, 4 ir 6 dalis.

4. Valstybės narės užtikrina, kad mokesčiai, jei jų yra, kuriuos perduodantysis arba gaunantysis mokėjimo paslaugų teikėjas taiko vartotojui už paslaugas, teikiamas pagal 10 straipsnį, išskyrus paslaugas, nurodytas šio straipsnio 1, 2 ir 3 dalyse, būtų pagrįsti ir atitiktų faktines to mokėjimo paslaugų teikėjo išlaidas.“

18 Pagal Direktyvos 2014/92 13 straipsnio „Finansiniai vartotojų nuostoliai“ 1 dalį valstybės narės įpareigojamos užtikrinti, kad bet kokie finansiniai nuostoliai, tiesiogiai atsirandantys dėl mokėjimo paslaugų teikėjo įsipareigojimų pagal 10 straipsnį nesilaikymo, būtų nedelsiant atlyginami vartotojui.

19 Šios direktyvos 14 straipsnyje „Informacija apie sąskaitos perkėlimo paslaugą“ nustatyta tvarka, susijusi su informacija apie sąskaitos perkėlimą, kurią mokėjimo paslaugų teikėjai privalo pateikti vartotojams.

Prancūzijos teisė

20 2016 m. gruodžio 9 d. *loi n° 2016-1691, relative à la transparence, à la lutte contre la corruption et à la modernisation de la vie économique* (Įstatymas Nr. 2016-1691 dėl skaidrumo, kovos su korupcija ir ekonominio gyvenimo modernizavimo; JORF, tekstas Nr. 2, 2016 m. gruodžio 10 d.) 67 straipsnio II dalies pirmoje pastraipoje numatyta:

„Konstitucijos 38 straipsnyje nustatytomis sąlygomis vyriausybė yra įgaliota per šešis mėnesius nuo šio įstatymo priėmimo priimti nutarimą dėl priemonių, patenkančių į įstatymo taikymo sritį ir leidžiančių atsižvelgiant į *Code monétaire et financier* (Pinigų ir finansų kodekso) L. 312-1-2 straipsnį apibrėžti sąlygas, kuriomis vartotojo sudarytą kredito sutartį dėl nekilnojamojo turto ir joje nustatytą palūkanų normos dydį galima susieti su indėlio sąskaitos atidarymu ir jo bet kokio pobūdžio ir kilmės pajamų pervedimu į šią sąskaitą kredito laikotarpiu <…>“

21 Pagrindinės bylos aplinkybėms taikytinos redakcijos *Code monétaire et financier* L. 312-1-2 I straipsnio 1 dalyje nustatyta:

„Draudžiama parduoti arba siūlyti pirkti sugrupuotas prekes ar paslaugas, nebent į paketą įtrauktas prekes ar paslaugas galima nusipirkti atskirai arba jos yra neatsiejamos.“

22 Šio kodekso L. 314-1 I straipsnyje numatyta:

„Mokėjimo sąskaita – vieno ar kelių asmenų vardu atidaryta sąskaita, naudojama mokėjimo operacijoms vykdyti.“

23 *Code de la consommation* (Vartotojų kodeksas) L. 313-25 straipsnyje, iš dalies pakeistame pagrindinės bylos aplinkybių susiklostymo metu taikytinos redakcijos 2017 m. birželio 1 d. *ordonnance n° 2017-1090, relative aux offres de prêt immobilier conditionnées à la domiciliation des salaires ou revenus assimilés de l'emprunteur sur un compte de paiement* (Nutarimas Nr. 2017-1090 dėl kredito nekilnojamajam turtui įsigyti pasiūlymų, grindžiamų sąlyga, kad kredito gavėjo darbo užmokestis (arba jam prilyginamos pajamos) būtų pervedamas į mokėjimo sąskaitą; JORF, tekstas Nr. 13, 2017 m. birželio 3 d.) nustatyta:

„Pateikiant L. 313-24 straipsnyje minėtą pasiūlymą:

<…>

10° Nurodoma, ar kreditui yra nustatyta pajamų pervedimo į sąskaitą sąlyga, minima L. 313-25-1 straipsnyje. Jei ši sąlyga nustatyta, nurodomas jos taikymo laikotarpis, prireikus – mokesčiai, susiję su sąskaitos, į kurią turi būti pervedamas darbo užmokestis (arba jam prilyginamos pajamos), atidarymu ir išlaikymu, taip pat kredito davėjo mainais suteikiamos

asmeninės lengvatos pobūdis. Pasiūlyme turi būti aiškiai matyti ši lengvata, nurodant su palūkanomis susijusias arba kitas sąlygas, į kurias atsižvelgiant lengvata suteikta ir kurias kredito davėjas taikytų, jei kredito gavėjas nebevykdytų pervedimo į sąskaitą sąlygos.

<…>“

24 Šio kodekso L. 313-25-1 straipsnyje, įterptame Nutarimu Nr. 2017-1090, numatyta:

„Kredito davėjas gali pateikti L. 313-24 straipsnyje minimą kredito pasiūlymą, nustatydamas sąlygą, kad kredito gavėjo darbo užmokestis (arba jam prilyginamos pajamos) būtų pervedamas į tam tikrą mokėjimo sąskaitą, kaip nurodyta Pinigų ir finansų kodekso L. 314-1 straipsnyje, tačiau tokiu atveju kredito davėjas mainais turi suteikti kredito gavėjui tam tikrą asmeninę lengvatą.

Ši sąlyga kredito gavėjui negali būti taikoma ilgiau nei Valstybės Tarybos dekretu nustatytą maksimalų laikotarpį. Pasibaigus kredito sutartyje nustatytam laikotarpiui, asmenine lengvata kredito gavėjas gali naudotis iki kredito pabaigos.

Jei nepasibaigus šiam terminui kredito gavėjas nustoja vykdyti minėtą pervedimo į sąskaitą sąlygą, kredito davėjas gali panaikinti pirmesnėje pastraipoje minėtą asmeninę lengvatą ir įmokoms, mokėtinoms iki kredito pabaigos, taikyti su palūkanomis susijusias arba kitas sąlygas, nurodytas L. 313-25 straipsnio 10 punkte. <…>“

25 Minėto kodekso R. 313-21-1 straipsnyje, įterptame į šį kodeksą 2017 m. birželio 14 d. *décret n° 2017-1099, fixant la durée pendant laquelle le prêteur peut imposer à l'emprunteur la domiciliation de ses salaires ou revenus assimilés sur un compte de paiement* (Dekretas Nr. 2017-1099, kuriame nustatomas laikotarpis, per kurį kredito davėjas gali reikalauti, kad kredito gavėjo darbo užmokestis (arba jam prilyginamos pajamos) būtų pervedamas į tam tikrą mokėjimo sąskaitą) (JORF, tekstas Nr. 38, 2017 m. birželio 16 d.), nustatyta:

„Darbo užmokesčio (arba jam prilyginamų pajamų) pervedimo į tam tikrą mokėjimo sąskaitą, minimo L. 313-25-1 straipsnyje, maksimalus laikotarpis yra 10 metų nuo kredito sutarties sudarymo dienos arba prireikus – nuo pradinės kredito sutarties priedo pasirašymo dienos.

Šis laikotarpis bet kuriuo atveju negali viršyti kredito sutarties galiojimo trukmės.“

Pagrindinė byla ir prejudiciniai klausimai

26 2017 m. rugpjūčio 9 d. AFUB kreipėsi į *Conseil d'État* (Valstybės Taryba, Prancūzija) su skundu dėl Dekreto Nr. 2017-1099 dėl įgaliojimų viršijimo.

27 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiame teisme AFUB teigia, pirma, kad Nutarimu Nr. 2017-1090, kurį įgyvendinant buvo priimtas Dekretas Nr. 2017-1099, pažeidžiamas direktyvomis 2007/64, 2014/17, 2014/92 ir 2015/2366 siekiamas tikslas palengvinti judumą bankininkystės sektoriuje tiek, kiek juo kredito įstaigoms leidžiama iš vartotojų reikalauti pervesti darbo užmokesčius arba jiems prilyginamas pajamas į jose atidarytas sąskaitas, ir, kita vertus, kad šiuo dekretu tas pats tikslas pažeidžiamas tiek, kiek juo nustatomas maksimalus dešimties metų laikotarpis, kuriuo kredito įstaigos naudojimuisi šiomis lengvatomis gali taikyti tokią pajamų pervedimo į sąskaitą sąlygą.

28 *Ministre de l'Économie et des Finances* prašo atmesti prašymą.

29 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas pažymi, kad pagal Vartotojų kodekso L. 313-25-1 straipsnyje numatytą tvarką kredito įstaigoms leidžiama suteikti asmeninę lengvatą pagal kredito gavėjui siūlomą nekilnojamojo turto kredito sutartį, siejant ją su įsipareigojimu apibrėžtu laikotarpiu pervesti darbo užmokesčius ar jam prilyginamas pajamas į šioje įstaigoje atidarytą sąskaitą, o nesilaikant šio įsipareigojimo, iki šio laikotarpio pabaigos ši lengvata prarandama.

30 Šis teismas mano, kad AFUB nurodytų pagrindų vertinimas priklauso nuo to, ar, pirma, pagal Direktyvos 2014/17 12 straipsnio 2 dalies a punkto nuostatas, atsižvelgiant, be kita ko, į mokėjimo ar taupomosios sąskaitos paskirtį pagal šias nuostatas, arba pagal šios direktyvos 12 straipsnio 3 dalies nuostatas kredito davėjui leidžiama, viena vertus, už kredito gavėjui suteikiamą asmeninę lengvatą nustatyti sąlygą, kad kredito sutartyje nurodytu laikotarpiu visas jo darbo užmokestis (arba jam prilyginamos pajamos) būtų pervedamas į mokėjimo sąskaitą, neatsižvelgiant į kredito sumą, įmokų mokėjimo terminus ir sutarties galiojimo trukmę, ir, kita vertus, tokį laikotarpį nustatyti iki dešimties metų trukmės, tačiau bet kuriuo atveju neviršijant sutarties galiojimo.

31 Antra, šis vertinimas priklauso nuo to, ar, viena vertus, pagal Direktyvos 2007/64 45 straipsnį, Direktyvos 2015/2366 55 straipsnį ir Direktyvos 2014/92 9–14 straipsnių nuostatas dėl palankesnių sąlygų judumui bankininkystės sektoriuje sudarymo ir mokėjimo sąskaitos uždarymo mokesčių draudžiama nuostata, pagal kurią tuo atveju, jei kredito gavėjas, nepasibaigus kredito sutartyje nurodytam laikotarpiui, uždaro sąskaitą kredito davėjo įstaigoje, kuri už suteiktą asmeninę lengvatą buvo atidaryta kredito gavėjo pajamoms pervesti, ir praranda šią lengvatą, net jei praėjo daugiau kaip vieni metai nuo sąskaitos atidarymo, ir ar, kita vertus, pagal minėtas nuostatas draudžiama, kad šis laikotarpis galėtų siekti 10 metų arba būti lygus visai kredito sutarties galiojimo trukmei.

32 Tokiomis aplinkybėmis *Conseil d'État* (Valstybės Taryba) nusprendė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šiuos prejudicinius klausimus:

„1. Ar pagal Direktyvos [2014/17] [12 straipsnio 2 dalies a punkto] nuostatas, atsižvelgiant, be kita ko, į tikslą, kuris tomis nuostatomis priskiriamas prie mokėjimo sąskaitos arba taupomosios sąskaitos, kurias pagal jas leidžiama atidaryti arba išlaikyti, arba [tos pačios direktyvos 12 straipsnio 3 dalies] nuostatas kredito davėjui leidžiama reikalauti, kad, pirma, kredito gavėjas už asmeninę lengvatą nurodytų kredito sutartyje nustatytą laikotarpį visą jo darbo užmokestį arba jam prilyginamas pajamas pervesti į tam tikrą mokėjimo sąskaitą, neatsižvelgiant į kredito sumą, terminus ir sutarties galiojimo trukmę, ir, antra, kad nustatytas laikotarpis galėtų trukti dešimt metų arba būti lygus kredito sutarties galiojimo trukmei, jei ši yra trumpesnė?

2. Ar pagal nagrinėjamam laikotarpiui taikytiną [Direktyvos 2007/64] 45 straipsnį, kurio nuostatos šiuo metu perkeltos į [Direktyvos 2015/2366] 55 straipsnį, ir pagal [Direktyvos 2014/92] 9–14 straipsnių nuostatas dėl palankesnių sąlygų judumui bankininkystės sektoriuje ir mokėjimo sąskaitos uždarymo mokesčių yra draudžiamos nuostatos, [pirma], pagal kurias tuo atveju, jeigu kredito gavėjas, nepasibaigus kredito sutartyje nustatytam terminui, uždaro sąskaitą kredito davėjo įtaigoje, kuri už asmeninę lengvatą buvo atidaryta kredito gavėjo pajamoms pervesti, ir praranda tą lengvatą, net jeigu praėjo daugiau kaip vieni metai nuo sąskaitos atidarymo, ir, antra, pagal kurias tas laikotarpis galėtų siekti dešimt metų arba būtų lygus visai kredito sutarties trukmei?“

Dėl prejudicinių klausimų

Dėl pirmojo klausimo

33 Pirmuoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar Direktyvos 2014/17 12 straipsnio 2 dalies a punktas ir 3 dalis turi būti aiškinami taip, kad pagal juos draudžiamos nacionalinės teisės nuostatos, pagal kurias kredito davėjui sudarant kredito sutartį

dėl gyvenamosios paskirties nekilnojamojo turto leidžiama reikalauti, kad kredito gavėjas už suteikiamą asmeninę lengvatą pervestų visą savo darbo užmokestį ar jam prilyginamas pajamas į mokėjimo sąskaitą, atidarytą šio kredito davėjo įstaigoje, neatsižvelgiant į kredito sumą, įmokų mokėjimo terminus ir sutarties galiojimo trukmę, dešimt metų arba kredito sutarties galiojimo laikotarpiu, jeigu jis yra trumpesnis.

34 Iš Direktyvos 2014/17 1 straipsnio, paaiškinto jos 15 konstatuojamojoje dalyje, matyti, kad šia direktyva nustatoma bendra sistema dėl valstybių narių įstatymų ir kitų teisės aktų nuostatų, susijusių su sutartimis dėl hipoteka užtikrinamo vartojimo kredito arba kito kredito, susijusio su gyvenamosios paskirties nekilnojamuoju turtu, siekiant užtikrinti vartotojų teisę į aukšto lygio apsaugą.

35 Šios direktyvos 12 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad valstybės narės leidžia vykdyti grupavimą, bet draudžia siejimą.

36 Sąvoka „grupavimas“ apibrėžta Direktyvos 2014/17 4 straipsnio 27 punkte kaip kredito sutarties siūlymas arba pardavimas pakete kartu su kitais atskirais finansiniais produktais arba paslaugomis, kai kredito sutartį taip pat galima su vartotoju sudaryti atskirai, tačiau nebūtinai tomis pačiomis sąlygomis, nei siūloma sugrupuojant su papildomomis paslaugomis.

37 Kalbant apie sąvoką „siejimas“, pažymėtina, kad šios direktyvos 4 straipsnio 26 punkte ji apibrėžta kaip kredito sutarties siūlymas arba pardavimas pakete kartu su kitais skirtingais finansiniais produktais arba paslaugomis, kai vartotojas negali atskirai sudaryti kredito sutarties.

38 Iš to matyti, kad skirtumas tarp šių dviejų sandorių, t. y. grupavimo ir siejimo, kaip tai suprantama pagal šią direktyvą, yra toks, kad sudarydamas pirmąjį sandorį vartotojas turi galimybę atskirai sudaryti kredito sutartį ir pirkti kitus finansinius produktus ar paslaugas, kuriuos kredito davėjas siūlo kaip paketą, o sudarydamas antrąjį sandorį vartotojas tokios galimybės neturi.

39 Vis dėlto pagal minėtos direktyvos 12 straipsnio 2 dalies a punktą valstybės narės, nepaisydamos šio straipsnio 1 dalyje nustatyto draudimo vykdyti siejimą, gali numatyti, kad kredito davėjai gali iš vartotojo, jo šeimos nario ar vieno iš jų artimųjų reikalauti atidaryti arba išlaikyti mokėjimo arba taupomąją sąskaitą, kai vienintelis tokios sąskaitos tikslas yra kaupti kapitalą siekiant grąžinti kreditą, arba sutelkti lėšas kreditui gauti ar suteikti papildomą garantiją kredito davėjui mokėjimo įsipareigojimų nevykdymo atveju.

40 Taigi iš Direktyvos 2014/17 12 straipsnio 1 ir 2 dalių matyti: nors šia direktyva iš esmės draudžiama vykdyti siejimą, vis dėlto joje, nukrypstant nuo šio draudimo, numatytos tam tikros griežtai apibrėžtos situacijos, kai valstybės narės gali leisti tokį sandorį; vienas iš šių atvejų yra numatytas šio straipsnio 2 dalies a punkte.

41 Iš Direktyvos 2014/17 12 straipsnio 2 dalies formuluotės taip pat matyti, kad ji taikoma tik siejimui, o ne grupavimui, kurį leidžiama vykdyti pagal šios direktyvos 12 straipsnio 1 dalį.

42 Šiuo atveju iš sprendimo dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą matyti, kad Pinigų ir finansų kodekso L. 312-1-2 I straipsnio 1 dalyje nustatyta, jog draudžiama parduoti ar siūlyti parduoti sugrupuotas prekes ar paslaugas, išskyrus atvejus, kai į bendrą pasiūlymą įtraukti produktai arba paslaugos gali būti perkami atskirai arba jie neatskiriami nuo jų. Atsakydamas į Teisingumo Teismo prašymą pateikti paaiškinimų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas patikslino, kad ši nuostata turi būti aiškinama kaip draudžianti vykdyti siejimus ir leidžiančią vykdyti grupavimą, kaip tai suprantama pagal Direktyvą 2014/17.

43 Be to, iš šio sprendimo matyti, kad pagrindinėje byloje taikytinos redakcijos Vartotojų kodekso L. 313-25-1 straipsnyje numatyta, jog kredito davėjas gali pateikti kredito pasiūlymą, nustatydamas sąlygą, kad kredito gavėjo darbo užmokestis (arba jam prilyginamos pajamos) per kredito sutartyje

numatytą terminą būtų pervedamas į mokėjimo sąskaitą, tačiau tokiu atveju kredito davėjas mainais turi suteikti kredito gavėjui tam tikrą asmeninę lengvatą. Papildomai šioje nuostatoje nurodoma, kad, pasibaigus šiam terminui, šia lengvata kredito gavėjas gali naudotis iki kredito pabaigos, tačiau patikslinama, kad jeigu kredito gavėjas prieš pasibaigiant šiam terminui nebevykdo sąlygos dėl darbo užmokesčio ar jam prilyginamų pajamų pervedimo į kredito davėjo įstaigoje esančią jo sąskaitą, kredito davėjas gali panaikinti šią lengvatą dėl iki paskolos pabaigos likusių mokėti įmokų.

44 Reikia pažymėti, kad Prancūzijos vyriausybė tvirtina, jog minėta nuostata susijusi su grupavimo vykdymu, nes, šios vyriausybės teigimu, kredito davėjai įpareigoti siūlyti vartotojams tiek nekilnojamojo turto kredito sutartis, kuriose sąlyga dėl darbo užmokesčio ar jam prilyginamų pajamų pervedimo į kredito davėjo įstaigoje esančią jo sąskaitą numatyta, tiek nekilnojamojo turto kredito sutartis, kuriose tokios sąlygos nėra. Taigi sutarties šalys pačios susitaria dėl tokio pobūdžio sąlygos buvimo.

45 Jei būtų pripažinta, kad Vartotojų kodekso L. 313-25-1 straipsnis iš tikrųjų susijęs su grupavimu (tai turi nustatyti prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas), tuo atveju Direktyvos 2014/17 12 straipsnio 2 dalies a punktas nebūtų taikomas, nes, kaip buvo konstatuota šio sprendimo 41 punkte, pastaroji nuostata susijusi tik su siejimu.

46 Vis dėlto prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui kyla abejonių dėl Vartotojų kodekso L. 313-25-1 straipsnio taikymo srities. Atsakydamas į šio sprendimo 42 punkte nurodytą prašymą pateikti paaiškinimų jis nurodo, kad klausimas, ar šioje nuostatoje numatyta galimybė suteikti kreditą nustatant sąlygą, kad darbo užmokestis arba jam prilyginamos pajamos būtų pervedamos į kredito davėjo įstaigoje atidarytą sąskaitą, turi būti aiškinama kaip leidžianti vykdyti siejimą ar grupavimą, gali būti išspręstas tik po to, kai Teisingumo Teismas atsakys į prejudicinį klausimą.

47 Reikia priminti, kad pagal suformuotą Teisingumo Teismo jurisprudenciją, vykstant SESV 267 straipsnyje numatytam procesui, pagrįstam aiškiu nacionalinių teismų ir Teisingumo Teismo kompetencijos atskyrimu, pagrindinėje byloje nagrinėjamų faktinių aplinkybių konstatavimas bei vertinimas ir nacionalinės teisės aiškinimas bei taikymas priklauso tik nacionalinio teismo jurisdikcijai. Be to, tik bylą nagrinėjantis nacionalinis teismas, atsakingas už sprendimo priėmimą, atsižvelgęs į konkrečios bylos aplinkybes, turi įvertinti Teisingumo Teismui pateikiamų klausimų reikalingumą ir svarbą (2011 m. gegužės 26 d. Sprendimo *Stichting Natuur en Milieu ir kt.*, C-165/09–C-167/09, EU:C:2011:348, 47 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

48 Šiomis aplinkybėmis pateikti galutinį Vartotojų kodekso L. 313-25-1 straipsnio taikymo srities įvertinimą turi prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, todėl, siekiant atsakyti į pateiktą pirmąjį klausimą, reikia daryti prielaidą, kad šiame straipsnyje numatyta draudimo vykdyti siejimą, įtvirtinto Pinigų ir finansų kodekso L. 312-1-2 straipsnyje, kuriuo šios direktyvos 12 straipsnio 1 dalis perkeliama į Prancūzijos teisės sistemą, išimtis.

49 Kalbant apie klausimą, pirma, ar Direktyvos 2014/17 12 straipsnio 2 dalies a punktas turi būti aiškinamas taip, kad pagal jį draudžiamos nacionalinės teisės nuostatos, pagal kurias kredito davėjas gali reikalauti, kad kredito gavėjas visus savo darbo užmokesčius ar jiems prilyginamas pajamas pervestų į kredito davėjo įstaigoje atidarytą mokėjimo sąskaitą, neatsižvelgiant į kredito sumą, įmokų mokėjimo terminus ir sutarties galiojimo trukmę, reikia pažymėti, kad pagal suformuotą Teisingumo Teismo jurisprudenciją svarbu atsižvelgti ne tik į šio straipsnio formuluotę, bet ir į jo kontekstą bei teisės aktu, kurio dalis jis yra, siekiamą tikslą (šiuo klausimu žr. 2016 m. gegužės 26 d. Sprendimo *Envirotec Denmark*, C-550/14, EU:C:2016:354, 27 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).

50 Visų pirma, kalbant apie Direktyvos 2014/17 12 straipsnio 2 dalies a punkto formuluotę, reikia pažymėti, kad šioje nuostatoje numatyta galimybė kredito davėjams prašyti vartotojo atidaryti mokėjimo arba taupomąją sąskaitą tik šioje nuostatoje numatytais tikslais, t. y. kaupti kapitalą siekiant grąžinti paskolą, sutelkti lėšas kreditui gauti arba suteikti papildomą garantiją kreditoriui mokėjimo įsipareigojimų nevykdymo atveju.

51 Kiek tai susiję su Direktyvos 2014/17 tikslu, reikia pažymėti, kad, kaip matyti iš šio sprendimo 34 punkto, ja siekiama užtikrinti aukšto lygio vartotojų, sudariusių kredito sutartis dėl nekilnojamojo turto, apsaugą. Šia direktyva taip pat siekiama, kaip matyti iš jos 24 konstatuojamosios dalies, apsaugoti tokių vartotojų judumą ir jų galimybes priimti sprendimus, turint pakankamai informacijos.

52 Galiausiai, kalbant apie Direktyvos 2014/17 12 straipsnio 2 dalies a punkto kontekstą, reikia pažymėti, kad, kaip matyti iš šio sprendimo 40 punkto, nors šios direktyvos 12 straipsnio 1 dalyje iš esmės draudžiama vykdyti siejimą, nes tai gali pakenkti ankstesniame punkte nurodytiems tikslams, vis dėlto jo 2 dalyje numatyti atvejai, kai valstybės narės gali leisti jį vykdyti, o vienas iš tokių atvejų yra numatytas šios dalies a punkte.

53 Direktyvos 2014/17 12 straipsnio 2 dalies a punkte numatyta šios direktyvos 12 straipsnio 1 dalyje įtvirtintos bendros taisyklės išimtis, todėl pagal Teisingumo Teismo suformuotą jurisprudenciją ją reikia aiškinti griežtai (pagal analogiją žr. 2020 m. sausio 22 d. Sprendimo *Pensionsversicherungsanstalt (Veiklos nutraukimas sukakus pensiniam amžiui)*, C-32/19, EU:C:2020:25, 38 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).

54 Kaip matyti ir iš šios direktyvos 25 konstatuojamosios dalies, dėl šios išimties kredito davėjams suteikiama teisė, be kita ko, kaupti kapitalą mokėjimo sąskaitoje, susietoje su siekiant kreditą grąžinti siūloma ar parduodama kredito sutartimi arba kaupti lėšas dėl siekiant gauti kreditą numatytos tokios išankstinės sąlygos. Iš to matyti, kad kredito gavėjui nustatyta pareiga šiuo tikslu pervesti savo pajamas į kredito davėjo įstaigoje turimą sąskaitą iš principo atitinka šią nuostatą.

55 Vis dėlto nagrinėjamu atveju iš pateikto pirmojo klausimo formuluotės matyti, kad prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas mano, jog pagal Vartotojų kodekso L. 313-25-1 straipsnį kredito davėjui leidžiama susieti kreditą su reikalavimu, kad kredito gavėjas pervestų visas su jo darbo užmokesčiu susijusias ar jam prilygstančias pajamas į mokėjimo sąskaitą, neatsižvelgiant į kredito sumą, įmokų mokėjimo terminus ir kredito sutarties galiojimo trukmę.

56 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, tokia kredito davėjui suteikta teisė yra neproporcinga, nes atitinkamuose nacionalinės teisės aktuose nenumatyta atsižvelgti į atitinkamo kredito ypatybes, susijusias su jo dydžiu, įmokų mokėjimo terminais ir galiojimo trukme. Dėl šios priežasties reikalavimas, kad kredito gavėjas pervestų pajamas, gali viršyti, bent jau kai kuriais atvejais, tai, kas būtina siekiant grąžinti kreditą, jį gauti arba suteikti kredito davėjui papildomą garantiją nesumokėjimo atveju. Atsižvelgiant į šio sprendimo 51–54 punktuose nurodytas aplinkybes, galimybė valstybėms narėms leisti kredito davėjams vykdyti siejimus suteikiama tik siekiant bent vieno iš trijų Direktyvos 2014/17 12 straipsnio 2 dalies a punkte išvardytų tikslų.

57 Bet koks kitas šios nuostatos aiškinimas, viena vertus, prieštarautų šios direktyvos tikslui užtikrinti aukštą vartotojų apsaugos lygį, nes tam tikromis aplinkybėmis kredito sutarties, kurioje nustatyta sąlyga, kad visos vartotojo pajamos bus pervestos į kredito davėjo įstaigoje atidarytą sąskaitą, sudarymas, neatsižvelgiant į kredito ypatybes, susijusias su jos dydžiu, įmokų mokėjimo terminais ir sutarties galiojimo trukme, galėtų neatitikti geriausių jo interesų. Antra, toks aiškinimas prieštarautų šia direktyva siekiamam vartotojų judumo bankininkystės sektoriuje tikslui, ypač tais atvejais, kai vartotojas norėtų sudaryti kelias kredito sutartis su įvairiais kredito davėjais.

58 Taigi reikia konstatuoti, kad Direktyvos 2014/17 12 straipsnio 2 dalies a punktas turi būti aiškinamas taip, kad juo draudžiamos nacionalinės teisės nuostatos, pagal kurias kredito davėjui leidžiama kredito suteikimą susieti su reikalavimu visą kredito gavėjo darbo užmokestį ar jam prilyginamas pajamas pervesti į iš šio kredito davėjo įstaigoje atidarytą mokėjimo sąskaitą, neatsižvelgiant į kredito sumą, įmokų mokėjimo terminus ir sutarties galiojimo trukmę.

59 Be to, reikia priminti, kad pagal Teisingumo Teismo suformuotą jurisprudenciją nacionalinis teismas, remdamasis Sąjungos teisę atitinkančio vidaus teisės aiškinimo principu, nacionalinę teisę turi aiškinti kuo labiau atsižvelgdamas į Sąjungos teisėje nustatytus reikalavimus ir, nagrinėdamas bylas pagal jam suteiktą jurisdikciją, užtikrinti visišką Sąjungos teisės veiksmingumą. Pagal šį principą reikalaujama, kad nacionalinis teismas atsižvelgtų į visą nacionalinės teisės sistemą, kad įvertintų, kiek ji gali būti taikoma taip, kad nebūtų pasiektas Sąjungos teisei prieštaraujantis rezultatas (šiuo klausimu žr. 2013 m. gruodžio 19 d. Sprendimo *Koushkaki*, C-84/12, EU:C:2013:862, 75 ir 76 punktus ir 2019 m. birželio 24 d. Sprendimo *Popławski*, C-573/17, EU:C:2019:530, 55 punktą).

60 Taigi nagrinėjamu atveju prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas turi patikrinti, ar galimas Vartotojų kodekso L. 313-25-1 straipsnio aiškinimas, atitinkantis Direktyvos 2014/17 12 straipsnio 2 dalies a punktą. Kaip matyti iš šio sprendimo 54 punkto, taip būtų tuo atveju, jei ši nacionalinės teisės nuostata galėtų būti aiškinama taip, kad pagal ją kredito davėjui leidžiama suteikti kreditą nustatant sąlygą, kad kredito gavėjas turi pervesti tokią dalį savo darbo užmokesčio ar jam prilyginamų pajamų, kuri reikalinga norint grąžinti paskolą, gauti kreditą arba suteikti kredito davėjui papildomų garantijų nesumokėjimo atveju, kaip tai suprantama pagal minėtą Direktyvos 2014/17 nuostatą.

61 Antra, dėl klausimo, ar Direktyvos 2014/17 12 straipsnio 2 dalies a punktas turi būti aiškinamas taip, kad juo draudžiamos nacionalinės teisės nuostatos, kuriose numatyta, jog kredito davėjo nustatytas reikalavimas, kad kredito gavėjas pervestų savo darbo užmokestį arba jam prilyginamas pajamas į kredito davėjo įstaigoje atidarytą sąskaitą, gali būti taikomas dešimt metų arba, jeigu nagrinėjama kredito sutartis yra trumpesnė, – kol galioja ši sutartis, reikia konstatuoti, kad šioje direktyvoje nenumatyta riboti laikotarpio, per kurį kredito davėjai, vadovaudamiesi nuostatomis, perkeliančiomis šią nuostatą į nacionalinę teisės sistemą, gali prašyti vartotojų palikti jų įstaigoje atidarytą mokėjimo ar taupomąją sąskaitą. Taigi maksimali reikalavimo pervesti darbo užmokestį ar jam prilyginamas pajamas, kurį kredito davėjui leidžiama taikyti kredito gavėjui, trukmė gali būti lygi atitinkamos kredito sutarties galiojimo trukmei, jeigu, kaip matyti iš šio sprendimo 56–58 punktų, sąlyga dėl pajamų pervedimo ribojama tuo, kas būtina šioje nuostatoje nurodytiems tikslams pasiekti, t. y. suteikti kredito davėjui tam tikras garantijas, susijusias su kredito gavimu arba grąžinimu.

62 Taigi, visų pirma atsižvelgiant į Direktyvos 2014/17 tikslą užtikrinti aukštą vartotojų apsaugos lygį ir į jos 2 straipsnio 1 dalį, pagal kurią šia direktyva valstybėms narėms netrukdoma palikti galioti arba priimti griežtesnes nuostatas, kuriomis siekiama apsaugoti vartotojus, reikia konstatuoti, kad laikotarpio, per kurį kredito davėjas gali reikalauti, kad kredito gavėjas pervestų savo darbo užmokestį ar jam prilyginamas pajamas į kredito davėjo įstaigoje atidarytą sąskaitą, apribojimas laiko atžvilgiu neprieštarauja minėtos direktyvos 12 straipsnio 2 dalies a punktui.

63 Taip pat atsižvelgiant į tai, kad asmeninė lengvata, kuri pagal Vartotojų kodekso L. 313-25-1 straipsnį turi būti siūloma kredito gavėjui, yra atlygis už sąskaitos, į kurią bus pervedamas darbo užmokestis arba jam prilyginamos pajamos, atidarymą kredito davėjo įstaigoje, tokiai situacijai taikomas Direktyvos 2014/17 12 straipsnio 2 dalies a punktas, todėl į pirmąjį klausimą nereikia atsakyti atsižvelgiant į minėtos direktyvos 12 straipsnio 3 dalį.

64 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, į pirmąjį klausimą reikia atsakyti, kad Direktyvos 2014/17 12 straipsnio 2 dalies a punktas turi būti aiškinamas taip, kad juo draudžiamos nacionalinės teisės nuostatos, pagal kurias kredito davėjui sudarant kredito sutartį dėl gyvenamosios paskirties nekilnojamojo turto leidžiama reikalauti, kad kredito gavėjas už suteikiamą asmeninę lengvatą pervestų visą savo darbo

užmokestį ar jam prilyginamas pajamas į mokėjimo sąskaitą, atidarytą šio kredito davėjo įstaigoje, neatsižvelgiant į kredito sumą, įmokų mokėjimo terminus ir sutarties galiojimo trukmę. Tačiau ši nuostata turi būti aiškinama taip, kad pagal ją nedraudžiamos nacionalinės teisės nuostatos, pagal kurias nustatyta, kad sąlyga dėl darbo užmokesčio arba jam prilyginamų pajamų pervedimo į kredito davėjo įstaigoje atidarytą mokėjimo sąskaitą, jeigu ji netaikoma visoms kredito gavėjo su darbo užmokesčiu susijusioms pajamoms, gali būti taikoma dešimt metų arba trumpiau – tiek, kiek galioja atitinkama kredito sutartis.

Dėl antrojo klausimo

65 Atsižvelgiant į antrojo klausimo formuluotę ir Teisingumo Teismo turimą bylos medžiagą, reikia konstatuoti, kad šiuo klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar sąvoka „mokesčiai“, kaip ji suprantama pagal Direktyvos 2007/64 45 straipsnio 2 dalį, Direktyvos 2015/2366 55 straipsnio 2 dalį ir Direktyvos 2014/92 12 straipsnio 3 dalį, turi būti aiškinama taip, kad ji apima asmeninę lengvatą, kurią kredito gavėjas suteikia kredito gavėjui kaip atlygį už sąskaitos, į kurią pagal kredito sutartį pervedamos jo pajamos, atidarymą šio kredito davėjo įstaigoje nepasibaigus kredito sutartyje nustatytam terminui, ir kurios jis netenka uždaręs šią sąskaitą, ir, jei taip, ar pagal šias nuostatas draudžiamos nacionalinės teisės nuostatos, pagal kurias šios lengvatos galima netekti praėjus daugiau nei metams po minėtos sąskaitos atidarymo.

66 Pirma, kalbant apie direktyvas 2007/64 ir 2015/2366, susijusias su mokėjimo paslaugomis vidaus rinkoje, reikia pažymėti, jog pirmosios iš šių direktyvų 29 konstatuojamojoje dalyje ir antrosios direktyvos 62 konstatuojamojoje dalyje nurodyta, kad, siekiant palengvinti klientų judumą, vartotojai tam tikromis sąlygomis turi turėti galimybę be jokių mokesčių nutraukti bendrąją sutartį. Atsižvelgiant į tai, Direktyvos 2007/64 45 straipsnio 1 dalyje numatyta, kad mokėjimo paslaugų vartotojas gali bet kada nutraukti bendrąją sutartį, nebent šalys susitaria dėl pranešimo termino, o 2 dalyje numatyta, kad nutraukus bendrąją sutartį, sudarytą ilgesniam nei dvylikos mėnesių ar neapibrėžtam laikotarpiui, praėjus dvylikai mėnesių mokėjimo paslaugų vartotojas nemoka jokių mokesčių. Direktyvos 2015/2366 55 straipsnio 1 ir 2 dalių nuostatose iš esmės pakartojamas Direktyvos 2007/64 45 straipsnio 1 ir 2 dalių tekstas, išskyrus vieną skirtumą, kad bendrąją sutartį leidžiama nutraukti nemokant mokesčių, jei ši sutartis galiojo bent šešis mėnesius.

67 Antra, kalbant apie Direktyvą 2014/92, reikia pažymėti, kad iš jos 2 straipsnio 15 punkto matyti, kad „mokesčiai“, kaip jie suprantami pagal šią direktyvą, yra visi mokesčiai ir sankcijos, kuriuos vartotojas turi mokėti mokėjimo paslaugų teikėjui už su mokėjimo sąskaita susijusias paslaugas arba kurie yra susiję su šiomis paslaugomis.

68 Be to, minėtos direktyvos 12 straipsnio 3 dalyje numatyta, jog valstybės narės turi užtikrinti, kad mokesčiai, jeigu jų yra, kuriuos perduodantysis paslaugų teikėjas taiko vartotojui už jo įstaigoje turimos mokėjimo sąskaitos sutarties nutraukimą, būtų nustatyti pagal, be kita ko, Direktyvos 2007/64 45 straipsnio 2 dalį, kuri pakeista Direktyvos 2015/2366 55 straipsnio 2 dalimi.

69 Nagrinėjamu atveju, kaip iš esmės savo išvados 84 ir 85 punktuose pažymėjo generalinis advokatas, neginčijama, kad Vartotojų kodekso L. 313-25-1 straipsnyje numatyta asmeninė lengvata prarandama taikant šalių sudarytos kredito sutarties sąlygą, pagal kurią kredito gavėjas, siekdamas gauti šią lengvatą, turi taip pat šioje sutartyje numatytą tam tikrą laikotarpį į kredito davėjo įstaigoje atidarytą sąskaitą pervesti savo darbo užmokestį arba jam prilyginamas pajamas, todėl ši lengvata prarandama ne dėl mokėjimo sąskaitos, kuri buvo atidaryta siekiant, kad kredito gavėjas pervestų savo pajamas į kredito gavėjo įstaigoje atidarytą sąskaitą, uždarymo, o dėl to, kad pajamos nebepervedamos į šią sąskaitą. Taigi atrodo, kad net nutraukus pajamų pervedimą į tokią sąskaitą, ji gali likti atidaryta; tai turi patikrinti prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas.

70 Taigi, reikia konstatuoti, kad prarasta tokia lengvata negali būti laikoma mokėjimo paslaugų teikėjo taikomu mokesčiu už bendrosios sutarties nutraukimą arba mokėjimo sąskaitos uždarymą, kaip tai suprantama pagal direktyvas 2007/64, 2015/2366 ir 2014/92. Vadinasi, šiose direktyvose numatyta tokių mokesčių mokėjimo tvarka netaikoma prarastai tokio pobūdžio lengvatai.

71 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, į pateiktą antrąjį klausimą reikia atsakyti, kad sąvoka „mokesčiai“, kaip ji suprantama pagal Direktyvos 2007/64 45 straipsnio 2 dalį, Direktyvos 2015/2366 55 straipsnio 2 dalį ir Direktyvos 2014/92 12 straipsnio 3 dalį, turi būti aiškinama taip, kad ji neapima asmeninės lengvatos, kurią kredito davėjas suteikia kredito gavėjui kaip atlygį už sąskaitos, į kurią pagal kredito sutartį pervedamos jo pajamos, šio kredito davėjo įstaigoje atidarymą ir kurios jis netenka uždaręs šią sąskaitą.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

72 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (penktoji kolegija) nusprendžia:

1. **2014 m. vasario 4 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2014/17/ES dėl vartojimo kredito sutarčių dėl gyvenamosios paskirties nekilnojamojo turto, kuria iš dalies keičiamos direktyvos 2008/48/EB ir 2013/36/ES bei Reglamentas (ES) Nr. 1093/2010, 12 straipsnio 2 dalies a punktas turi būti aiškinamas taip, kad juo draudžiamos nacionalinės teisės nuostatos, pagal kurias kredito davėjui sudarant kredito sutartį dėl gyvenamosios paskirties nekilnojamojo turto leidžiama reikalauti, kad kredito gavėjas už suteikiamą asmeninę lengvatą pervestų visą savo darbo užmokestį ar jam prilygstančias pajamas į mokėjimo sąskaitą, atidarytą šio kredito davėjo įstaigoje, neatsižvelgiant į kredito sumą, įmokų mokėjimo terminus ir sutarties galiojimo trukmę. Tačiau ši nuostata turi būti aiškinama taip, kad pagal ją nedraudžiamos nacionalinės teisės nuostatos, pagal kurias nustatyta, kad sąlyga dėl darbo užmokesčio arba jam prilyginamų pajamų pervedimo į kredito davėjo įstaigoje atidarytą mokėjimo sąskaitą, jeigu ji netaikoma visoms kredito gavėjo su darbo užmokesčiu susijusioms pajamoms, gali būti taikoma dešimt metų arba trumpiau – tiek, kiek galioja atitinkama kredito sutartis.**

2. **Sąvoka „mokesčiai“, kaip ji suprantama pagal 2007 m. lapkričio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2007/64/EB dėl mokėjimo paslaugų vidaus rinkoje, iš dalies keičiančios direktyvas 97/7/EB, 2002/65/EB, 2005/60/EB ir 2006/48/EB ir panaikinančios Direktyvą 97/5/EB, 45 straipsnio 2 dalį, 2015 m. lapkričio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos (ES) 2015/2366 dėl mokėjimo paslaugų vidaus rinkoje, kuria iš dalies keičiamos direktyvos 2002/65/EB, 2009/110/EB ir 2013/36/ES bei Reglamentas (ES) Nr. 1093/2010 ir panaikinama Direktyva 2007/64/EB, 55 straipsnio 2 dalį, taip pat 2014 m. liepos 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2014/92/ES dėl mokesčių, susijusių su mokėjimo sąskaitomis, palyginamumo, mokėjimo sąskaitų perkėlimo ir galimybės naudotis būtiniausias savybes turinčiomis mokėjimo sąskaitomis 12 straipsnio 3 dalį, turi būti aiškinama taip, kad ji neapima asmeninės lengvatos, kurią kredito davėjas suteikia kredito gavėjui kaip atlygį už sąskaitos, į kurią pagal kredito sutartį pervedamos jo pajamos, šio kredito davėjo įstaigoje atidarymą ir kurios jis netenka uždaręs šią sąskaitą.**

Parašai.